

VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 6445/2001

Materiál na rokovanie
Národnej rady Slovenskej republiky

1197

Vládny návrh

Zákon

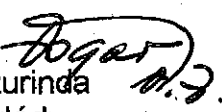
o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov

Návrh uznesenia:

Národná rada Slovenskej republiky

schvaľuje

vládny návrh zákona o nadáciách a o zmene
Občianskeho zákonníka v znení neskorších
predpisov

Predkladá:
Mikuláš Dzurinda
predseda vlády
Slovenskej republiky

Bratislava september 2001

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky		
Došlo: 28.09.2001		
Číslo:	1018/01	
Poznámka	Referent	Príloha

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
II. volebné obdobie

1197

Vládny návrh

Z á k o n

z 2001

o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

PRVÁ ČASŤ
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon upravuje postavenie a právne pomery nadácií a vytváranie nadačných fondov.

§ 2

Nadácia

(1) Nadácia je účelové združenie majetku, ktorý slúži na podporu verejnoprospešného účelu.

(2) Nadácia je právnická osoba; zapisuje sa do registra nadácií, ktorý vedie Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).

(3) Verejnoprospešným účelom sa na účely tohto zákona rozumie najmä rozvoj a ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt, realizácia a ochrana ľudských práv alebo iných humanitných cieľov, ochrana a tvorba životného prostredia, zachovanie prírodných hodnôt, ochrana zdravia, ochrana práv detí a mládeže, rozvoj vedy, vzdelania, telovýchovy a plnenie individuálne určenej humanitnej pomoci pre jednotlivca alebo skupinu osôb, ktoré sa ocitli v ohrození života alebo potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou.

(4) Názvom nadácie je názov, pod ktorým je nadácia zapísaná v registri nadácií. Názov nadácie musí obsahovať označenie „nadácia“. Iné fyzické osoby alebo právnické osoby nemôžu toto označenie vo svojom názve alebo obchodnom mene používať. Názov nadácie sa musí odlišovať od názvu inej už registrovanej nadácie a nesmie byť zameniteľný s názvom inej už registrovanej nadácie.

(5) Ak má názov nadácie obsahovať priezvisko fyzickej osoby, odlišnej od zakladateľa, musí návrh na registráciu nadácie do registra nadácií obsahovať aj súhlas tejto fyzickej osoby; ak táto fyzická osoba nežije, súhlas jej dedičov, ak sú známi.

- (6) Nadačnou činnosťou sa na účely tohto zákona rozumie
- a) poskytovanie peňažných a nepeňažných prostriedkov z majetku nadácie tretím osobám,
 - b) správa majetku nadácie vrátane nadačných fondov.
- (7) Nadácia môže vykonávať aj inú činnosť, v súlade s verejnoprospešným účelom nadácie a realizáciou nadačnej činnosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 3 Majetok nadácie

- (1) Majetok nadácie tvorí nadačné imanie, nadačný fond a ostatný majetok nadácie.
- (2) Nadačné imanie je majetok nadácie zapísaný do registra nadácií. Pri založení nadácie je tvorené majetkovými vkladmi jednotlivých zakladateľov. Hodnota majetkového vkladu každého zakladateľa je najmenej 20 000 Sk. Základná hodnota nadačného imania musí byť najmenej 500 000 Sk, pričom túto základnú hodnotu môžu tvoriť len peňažné prostriedky a nehnuteľnosti. Hodnotu prevyšujúcu 500 000 Sk môžu tvoriť aj hnutelné veci, cenné papiere, ako aj iné majetkové práva a peniazmi oceniteľné hodnoty. Hodnotu nadačného imania nemožno znížiť.
- (3) Nadačný fond tvoria peňažné prostriedky, ktoré nie sú súčasťou nadačného imania alebo ostatného majetku nadácie.
- (4) Ostatný majetok nadácie, ktorý nie je súčasťou nadačného imania alebo nadačného fondu, tvoria peňažné prostriedky, cenné papiere, ako aj iné majetkové práva a peniazmi oceniteľné iné majetkové hodnoty.

DRUHÁ ČASŤ ZALOŽENIE A VZNIK NADÁCIE A VYTVORENIE NADAČNÉHO FONDU

§ 4 Založenie nadácie

- (1) Nadáciu môže založiť fyzická osoba alebo právnická osoba (ďalej len „zakladateľ“).
- (2) Nadácia sa zakladá nadačnou listinou podpísanou všetkými zakladateľmi. Pravosť podpisov všetkých zakladateľov musí byť úradne osvedčená. Nadáciu môže založiť aj jeden zakladateľ; pravosť jeho podpisu musí byť úradne osvedčená.
- (3) Do vzniku nadácie konajú vo veciach súvisiacich s jej vznikom zakladatelia spoločne alebo správca nadácie.
- (4) Vlastnícke právo k nehnuteľnosti nadobúda nadácia vkladom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe písomného vyhlásenia zakladateľa, ktorého pravosť podpisu musí byť úradne osvedčená. Návrh na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti podá správca nadácie do 15 dní od vzniku nadácie. Kópiu návrhu na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti s vyznačením odtlačku pečiatky katastrálneho úradu musí zaslať správca nadácie ministerstvu do 15 dní odo dňa keď katastrálny úrad vyznačí na písomnom vyhotovení návrhu na vklad dátum jeho doručenia.
- (5) Ak katastrálny úrad rozhodne o zamietnutí vkladu, správca nadácie vyzve zakladateľov, aby v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia o zamietnutí vkladu nahradili cenu nezapísanej nehnuteľnosti inou nehnuteľnosťou alebo peňažnými prostriedkami.

§ 5 Nadačná listina

(1) Nadačná listina obsahuje

- a) názov a sídlo nadácie,
- b) verejnoprospešný účel, ktorý nadácia bude podporovať,
- c) meno a priezvisko (názov), rodné číslo (identifikačné číslo organizácie) a adresu trvalého pobytu (sídlo) všetkých zakladateľov,
- d) hodnotu nadačného imania,
- e) hodnotu a predmet majetkového vkladu, ktorý každý zakladateľ vložil do nadačného imania pri založení nadácie,
- f) dobu, na akú sa nadácia zriaďuje,
- g) počet členov orgánov nadácie, dĺžku funkčného obdobia a spôsob ich voľby,
- h) spôsob zvolávania, hlasovania a rokovania orgánov nadácie,
- i) meno, priezvisko, rodné číslo a adresu trvalého pobytu alebo dlhodobého pobytu prvého správcu nadácie (§ 6 ods. 5, § 41 ods. 2) a prvých členov ďalších orgánov nadácie, ak sú ustanovené,
- j) podmienky nakladania s majetkom nadácie,
- k) určenie okruhu osôb, ktorým sa poskytujú prostriedky nadácie,
- l) podmienky poskytovania prostriedkov nadácie tretím osobám,
- m) ďalšie náležitosti, ak ich zakladateľ považuje za potrebné uviesť.

(2) Zakladateľ môže určiť v nadačnej listine ustanovenia, ktoré sa nesmú meniť rozhodnutím nijakého orgánu nadácie.

(3) Každý je oprávnený nazerať do nadačnej listiny a robiť si z nej výpisy alebo odpisy. Nadácia je povinná na požiadanie sprístupniť nadačnú listinu.

Vznik nadácie § 6

(1) Nadácia vzniká dňom zápisu nadácie do registra nadácií.

(2) Písomný návrh na zápis nadácie do registra nadácií podáva ministerstvu správca nadácie. Podpis správcu nadácie musí byť úradne osvedčený

(3) K návrhu na zápis nadácie do registra nadácií musí byť priložená nadačná listina v dvoch vyhotoveniach, písomné vyhlásenie správcu o splatení peňažného vkladu zakladateľom písomné prehlásenie zakladateľ'a, že do nadačného imania vkladá nehnuteľnosť; pravosť podpisu správcu nadácie na písomnom vyhlásení musí byť úradne osvedčená a výpis z registra trestov správcu nadácie, ktorý nesmie byť starší ako tri mesiace.

(4) Ak je zakladateľom nadácie právnická osoba, ktorá nie je zriadená alebo založená zákonom, prikladá sa výpis z Obchodného registra alebo iného registra, ktorý nesmie byť starší ako 30 dní. U zahraničnej právnickej osoby sa prikladá doklad o tom, že zahraničná osoba je právnickou osobou a kto je jej štatutárnym orgánom.

(5) Ak je správcom nadácie zahraničná fyzická osoba, prikladá sa k návrhu na zápis nadácie do registra nadácií aj doklad o povolení na dlhodobý pobyt na území Slovenskej republiky.

§ 7

(1) Konanie o zápis nadácie do registra nadácií sa začína odo dňa, keď bol ministerstvu doručený návrh, ktorý obsahuje podklady podľa § 6.

(2) Ak návrh na zápis nadácie do registra nadácií neobsahuje podklady podľa § 6 ods. 2 až 5, ministerstvo správcu nadácie do 15 dní od doručenia návrhu upozorní, že konanie o zápis nadácie do registra nadácií začne až po odstránení nedostatkov.

§ 8

(1) Ministerstvo zápis nadácie do registra nadácií odmietne, ak z podkladov podľa § 6 ods. 2 až 4 vyplýva, že

- a) nejde o účelové združenie majetku,
- b) účel nadácie nie je verejnoprospešný,
- c) nadačná listina nie je v súlade so zákonom.

(2) O odmietnutí zápisu nadácie do registra nadácií rozhodne ministerstvo do 30 dní od začatia konania.

(3) Proti rozhodnutiu o odmietnutí zápisu nadácie do registra nadácií môže podať správca nadácie opravný prostriedok na Najvyšší súd Slovenskej republiky¹⁾.

§ 9

(1) Ak ministerstvo nezistí dôvod na odmietnutie zápisu nadácie do registra nadácií, vykoná do 30 dní od začatia konania zápis nadácie do registra nadácií a v tejto lehote zašle správcovi nadácie jedno vyhotovenie nadačnej listiny, na ktorom vyznačí deň zápisu nadácie do registra nadácií.

(2) Vznik nadácie, jej názov a sídlo oznámi ministerstvo Štatistickému úradu Slovenskej republiky do desiatich dní odo dňa zápisu nadácie do registra nadácií.

Register nadácií

§ 10

(1) Register nadácií je verejný zoznam, do ktorého sa zapisujú zákonom ustanovené náležitosti týkajúce sa nadácií.

(2) Súčasťou registra nadácií je zbierka listín, ktorú tvorí nadačná listina, zmluva o vytvorení nadačného fondu alebo rozhodnutie správnej rady o vytvorení nadačného fondu a výročná správa o činnosti a hospodárení nadácie (ďalej len „výročná správa“).

(3) Náležitosti zapísané v registri nadácií sú účinné voči každému odo dňa vykonania zápisu nadácie do registra nadácií. Proti tomu, kto koná v dobrej viere v pravdivosť skutočností zapísaných v registri nadácií, nemôže ten, koho sa zápis v registri nadácií týka, namietat, že zápis v registri nadácií nezodpovedá skutočnosti.

§ 11

(1) Do registra nadácií sa zapisuje

- a) názov, sídlo a identifikačné číslo organizácie,
- b) verejnoprospešný účel, ktorý nadácia podporuje,
- c) meno a priezvisko (názov), rodné číslo (identifikačné číslo organizácie) a trvalý pobyt (sídl) zakladateľa,
- d) hodnota a predmet nadačného imania s uvedením
 - 1. sumy peňažných prostriedkov,

1) § 244 až 250s Občianskeho súdneho poriadku.

2. nehnuteľností a ich trhovej ceny určenej znaleckým posudkom,
3. hnutelných vecí a ich ceny určenej znaleckým posudkom,
4. cenných papierov a ich nominálnej hodnoty,
5. iné majetkové práva a peniazmi ocenené iné majetkové hodnoty ocenené znaleckým posudkom.

e) meno, priezvisko, rodné číslo a adresu trvalého pobytu správcu nadácie.

(2) Do registra nadácií sa zapisuje aj zmena alebo zánik zapisovaných skutočností. Správca nadácie je povinný podať na ministerstvo návrh na zápis zmeny zapisovaných skutočností do 15 dní odo dňa, keď k nim došlo, na ktorom musí byť pravosť podpisu správcu úradne osvedčená. K návrhu sa musí priložiť rozhodnutie správnej rady o vykonaní zmeny v nadačnej listine a dodatok k nadačnej listine v dvoch vyhotoveniach, na ktorom musí byť pravosť podpisu predsedu správnej rady úradne osvedčená.

(3) V registri nadácií sa ďalej vyznačí

- a) vstup nadácie do likvidácie vrátane mena a priezviska, rodného čísla a adresy trvalého pobytu likvidátora,
- b) vyhlásenie konkurzu vrátane mena a priezviska, rodného čísla a adresy trvalého pobytu správcu konkurznej podstaty,
- c) právny dôvod výmazu nadácie.

(4) Identifikačné číslo organizácie prideliuje nadácii ministerstvo.

§ 12

(1) Záväzky, ktoré prevzali zakladatelia za nadáciu do dňa jej vzniku, zaväzujú zakladateľov spoločne a nerozdielne.

(2) Záväzky, ktoré vznikli podľa odseku 1, prechádzajú na nadáciu dňom jej vzniku, pokiaľ ich nadácia do troch mesiacov neodmietne z dôvodu, že ich prevzatie by bolo v rozpore s verejnoprospešným účelom, ktorý nadácia plní.

§ 13

Nadačný fond

(1) Nadácia môže na podporu verejnoprospešného účelu vytvoriť nadačný fond rozhodnutím správnej rady alebo na základe písomnej zmluvy s fyzickou osobou alebo právnickou osobou.

(2) Nadačný fond nemá právnu subjektivitu.

(3) Rozhodnutie správnej rady o vytvorení nadačného fondu musí obsahovať

- a) názov nadácie, ktorá nadačný fond vytvára,
- b) názov nadačného fondu; súčasťou názvu nadačného fondu musí byť aj názov nadácie, ktorá nadačný fond vytvára,
- c) účel, na ktorý sa nadačný fond vytvára,
- d) doba, na akú je nadačný fond vytvorený.

(4) Predmetom zmluvy o vytvorení nadačného fondu medzi fyzickou osobou alebo právnickou osobou a nadáciou je určenie podmienok na získavanie peňažných prostriedkov a ich poskytovanie na vopred dohodnutý verejnoprospešný účel. Zmluva o vytvorení nadačného fondu musí ďalej obsahovať

- a) označenie zmluvných strán,
- b) názov nadačného fondu; súčasťou názvu nadačného fondu musí byť aj názov nadácie, pri ktorej sa nadačný fond vytvára,
- c) účel, na ktorý sa nadačný fond vytvára,

- d) doba, na akú sa nadačný fond vytvára,
- e) odmenu nadácie, ak bola dohodnutá,
- f) podmienky použitia prostriedkov nadačného fondu,
- g) podmienky, za akých sa rozdelia prostriedky nadačného fondu v prípade, ak je účel nadačného fondu viazaný na vyzbieranie konkrétnej sumy, a ak k jej vyzbieraní nedôjde alebo ak účel, na ktorý sa nadačný fond vytvoril zanikol,
- h) náležitosti záverečnej správy o použití prostriedkov nadačného fondu alebo výročnej správy o použití prostriedkov nadačného fondu, ak bol vytvorený na čas presahujúci jeden rok alebo na neurčitý čas.

(5) Správca nadácie je povinný zaslať ministerstvu do 15 dní od vytvorenia nadačného fondu rozhodnutie správnej rady alebo písomnú zmluvu o vytvorení nadačného fondu.

TRETIA ČASŤ ZRUŠENIE A ZÁNİK NADÁCIE

Zrušenie nadácie § 14

Nadácia sa zrušuje

- a) uplynutím doby, na akú bola založená,
- b) dosiahnutím verejnoprospešného účelu, na aký bola založená,
- c) rozhodnutím správnej rady o zrušení nadácie,
- d) rozhodnutím súdu o zrušení nadácie,
- e) vyhlásením konkurzu alebo zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku,
- f) rozhodnutím zakladateľov alebo dohodou zakladateľov, ak je správna rada nefunkčná najmenej jeden rok

§ 15

(1) Súd na návrh zakladateľa, ministerstva alebo osoby, ktorá osvedčí právny záujem, nadáciu zruší a nariadi jej likvidáciu, ak

- a) sa zníži jej nadačné imanie,
- b) ak v lehote určenej v rozhodnutí o uložení pokuty podľa § 36 ods. 3 nadácia nezašle výročnú správu ministerstvu,
- c) nadácia porušuje ustanovenie § 29 ods. 3,
- d) neboli zvolené orgány nadácie, ktorým sa skončilo funkčné obdobie pred viac ako šiestimi mesiacmi alebo orgány nadácie neboli doplnené na požadovaný počet,
- e) nadácia po čas dlhší ako jeden rok nevykonáva nadačnú činnosť podľa § 2 ods. 6,
- f) nadácia používa majetok v rozpore s týmto zákonom alebo s nadačnou listinou.

(2) Súd na návrh zakladateľa, ministerstva alebo osoby, ktorá osvedčí právny záujem, môže zrušiť nadáciu alebo nariadiť jej likvidáciu, ak nadácia iným závažným spôsobom alebo opakovane porušila ustanovenia tohto zákona.

§ 16 Zánik nadácie

(1) Nadácia zaniká dňom výmazu nadácie z registra nadácií. Jej zániku predchádza zrušenie s likvidáciou alebo bez likvidácie.

(2) Likvidácia sa nevyžaduje, ak

- a) majetok a záväzky nadácie po jej zániku prechádzajú na inú nadáciu,
- b) sa zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku,
- c) po skončení konkurzného konania nezostane nadácii nijaký majetok.

§ 17

Zrušenie nadácie bez likvidácie

(1) Nadácia sa môže zlúčiť len s inou nadáciou na základe písomnej zmluvy o zlúčení, ak to nadačné listiny týchto nadácií nezakazujú.

(2) Zmluva o zlúčení obsahuje označenie zmluvných strán a údaje o majetku, záväzkoch, právach a povinnostiach nadácie ktorá sa zlučuje. Zmluva o zlúčení musí byť podpísaná štatutárnym orgánom zlučovaných nadácií. Nadačné imanie nadácie, ktorá preberá majetok a záväzky zlučovanej nadácie sa musí zvýšiť o nadačné imanie zlučovanej nadácie.

(3) Návrh na výmaz zlučovanej nadácie z registra nadácií predkladá jej štatutárny orgán, ktorého pravosť podpisu na návrhu musí byť úradne osvedčená. K návrhu na výmaz zlučovanej nadácie z registra nadácií sa predloží zmluva o zlúčení, rozhodnutie správnej rady o zrušení nadácie bez likvidácie a rozhodnutie zakladateľa, ak rozhodol o zrušení nadácie.

(4) Dňom výmazu zlučovanej nadácie z registra nadácií prechádza majetok, ako aj práva a povinnosti zlučovanej nadácie na nadáciu, s ktorou sa zlúčila.

(5) Pri splynutí prechádza majetok zaniknutých nadácií na nadáciu, ktorá vznikla splynutím.

(6) Nadácia sa môže premeniť na neinvestičný fond. Pri premene zaniká doterajšia nadácia bez likvidácie ak sú ku dňu podania návrhu na výmaz nadácie z registra nadácií splnené náležitosti pre vznik neinvestičného fondu.

(7) Pri premene nadácie prechádza nadačné imanie na inú nadáciu alebo na obec, v ktorej má zaniknutá nadácia sídlo.

(8) Ministerstvo vykoná výmaz zrušovanej nadácie z registra nadácií a zápis zmeny nadácie, ktorá prevzala majetok a záväzky zrušovanej nadácie k tomu istému dňu.

§ 18

Zrušenie nadácie s likvidáciou

(1) Vstup nadácie do likvidácie sa zapisuje do registra nadácií. Po dobu likvidácie sa používa názov nadácie s dodatkom „v likvidácii“.

(2) Zápisom vstupu nadácie do likvidácie do registra nadácií prechádza pôsobnosť správcu nadácie konať v mene nadácie na likvidátora zapísaného v registri nadácií.

(3) Likvidátora vymenúva správna rada, ak tento zákon neustanovuje inak. Ak nie je likvidátor vymenovaný bez zbytočného odkladu, vymenuje ho súd. Likvidátorom môže byť iba fyzická osoba. Pri likvidácii nadácie na základe rozhodnutia súdu, vymenuje likvidátora súd, ktorý rozhodol o likvidácii.

(4) Za výkon svojej pôsobnosti zodpovedá likvidátor tým istým spôsobom ako správca nadácie.

(5) Likvidátor robí v mene nadácie iba úkony smerujúce k likvidácii nadácie.

(6) Ak likvidátor zistí predĺženie nadácie, podá bez zbytočného odkladu návrh na vyhlásenie konkurzu.

(7) Likvidátor zostaví ku dňu vstupu nadácie do likvidácie likvidačnú účtovnú súvahu a je povinný zaslať prehľad o majetku a záväzkoch nadácie všetkým členom správnej rady.

(8) Ku dňu skončenia likvidácie zostaví likvidátor účtovnú závierku a predloží ju správnej rade na schválenie spolu s konečnou správou o priebehu likvidácie a návrhom na rozdelenie majetkového zostatku.

(9) Likvidátor je povinný likvidačný zostatok ponúknuť inej nadácii alebo obci, v ktorej mala zrušená nadácia sídlo. Ak obec likvidačný zostatok prijme, môže ho použiť len na verejnoprospešný účel. Majetok, ktorý tvorí nadačné imanie, môže byť ponúknutý iba inej nadácii, ktorá je registrovaná podľa tohto zákona.

(10) Do 30 dní od skončenia likvidácie podá likvidátor návrh na výmaz nadácie z registra nadácií.

(11) Odmenu likvidátora určuje orgán, ktorý ho vymenoval.

ŠTVRTÁ ČASŤ ORGÁNY NADÁCIE A ICH PRÁVOMOCI

§ 19 Orgány nadácie

(1) Orgánmi nadácie sú

- a) správna rada,
- b) správca nadácie,
- c) dozorná rada, ak je majetok nadácie vyšší ako 5 000 000 Sk, v ostatných prípadoch ak tak ustanoví nadačná listina,
- d) revízor, ak nie je ustanovená dozorná rada,
- e) iný orgán, ak to ustanoví nadačná listina.

(2) Členovia orgánov nadácie sú povinní svoju činnosť vykonávať tak, aby neboli poškodzované záujmy nadácie; nesmú majetok nadácie využívať na osobné ciele. Členovia orgánov nadácie musia byť bezúhonní a v plnom rozsahu spôsobilí na právne úkony. Za bezúhonného sa na účely tohto zákona nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin. Bezúhonnosť sa preukazuje výpisom z registra trestov, ktorý nesmie byť starší ako tri mesiace.

Správna rada § 20

(1) Správna rada je najvyšší orgán nadácie.

(2) Správna rada

- a) rozhoduje o zrušení nadácie, ak to nevyklučuje nadačná listina,
- b) volí a odvoláva predsedu a členov správnej rady, volí a odvoláva správcu nadácie a revízora, ak nadačná listina neustanovuje inak,
- c) rozhoduje o zmenách v nadačnej listine, ak to nezakazuje nadačná listina,
- d) vymenúva likvidátora,
- e) každoročne schvaľuje rozpočet nadácie, ktorý jej predkladá správca nadácie,
- f) rozhoduje o použití majetku nadácie v súlade s verejnoprospešným účelom nadácie a za podmienok ustanovených týmto zákonom a nadačnou listinou,
- g) rozhoduje o zvýšení nadačného imania, o zmenách v predmete nadačného imania,

h) rozhoduje o vytvorení nadačného fondu, schvaľuje záverečnú správu o použití prostriedkov nadačného fondu alebo výročnú správu o použití prostriedkov nadačného fondu, ak bol vytvorený na čas presahujúci jeden rok alebo na neurčitý čas,

i) určuje odmenu za výkon funkcie správcu nadácie.

(3) Správna rada rozhoduje aj o ďalších skutočnostiach v rozsahu a za podmienok určených v nadačnej listine.

(4) Správna rada je povinná písomne odôvodniť svoje rozhodnutie podľa odseku 2 písm. g).

§ 21

(1) Správna rada má najmenej troch členov. Členom správnej rady môže byť len fyzická osoba, ktorá je v plnom rozsahu spôsobilá na právne úkony.

(2) Členstvo v správnej rade je nezlučiteľné s funkciou správcu tej istej nadácie.

(3) Členom správnej rady nemôže byť osoba, ktorej sa poskytujú peňažné prostriedky z majetku nadácie.

(4) Členstvo v správnej rade je neplatená funkcia. Člen správnej rady má nárok na náhradu výdavkov podľa osobitného predpisu²⁾, ktoré mu vznikli pri výkone tejto funkcie.

§ 22

(1) Spôsob voľby členov správnej rady a dĺžku ich funkčného obdobia upravuje nadačná listina. Prvých členov správnej rady určí zakladateľ v nadačnej listine pri založení nadácie. Nadačná listina môže upraviť aj predpoklady na výkon členstva v správnej rade.

(2) Na uvoľnené miesto člena správnej rady musí byť správnu radou do 60 dní od uvoľnenia miesta zvolený nový člen správnej rady na zvyšok funkčného obdobia alebo na ďalšie funkčné obdobie. Ak po uvoľnení miesta člena správnej rady klesne počet členov správnej rady pod troch členov, správna rada nemôže, s výnimkou voľby nových členov, až do času kým nebude doplnená správna rada, prijať žiadne rozhodnutie.

(3) Návrh na voľbu a odvolanie členov správnej rady môže podať každý člen správnej rady.

(4) Členstvo v správnej rade zaniká

a) uplynutím funkčného obdobia,

b) písomným odstúpením doručeným správcovi nadácie alebo správnej rade,

c) odvolaním správnu radou,

d) smrťou.

§ 23

(1) Správna rada volí zo svojich členov predsedu, ktorý zvoláva a vedie zasadania správnej rady. Predseda môže zvolaním a vedením zasadania poveriť iného člena správnej rady.

(2) Na voľbu a odvolanie predsedu je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých členov správnej rady.

2) Zákon č. 119/1992 Zb. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov.

§ 24

(1) Ak nadačná listina neustanovuje inak, správna rada je schopná uznávať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jej členov. Na prijatie rozhodnutia je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných členov.

(2) Členovia správnej rady môžu prijímať rozhodnutia aj mimo zasadnutí správnej rady s výnimkou rozhodnutí podľa § 20 ods. 2 písm. a) a b). V takom prípade sa návrh uznesenia správnej rady predkladá jednotlivým členom na vyjadrenie s oznámením lehoty, v ktorej majú urobiť písomné vyjadrenie k návrhu. Ak sa člen nevyjadrí v uvedenej lehote, platí, že nesúhlasí s návrhom uznesenia. Výsledky hlasovania oznámi členom správnej rady predseda správnej rady.

Správca nadácie

§ 25

(1) Správca nadácie je štatutárnym orgánom nadácie, ktorý riadi činnosť nadácie a koná v jej mene. Rozhoduje o všetkých záležitostiach nadácie, ak nie sú týmto zákonom alebo nadačnou listinou vyhradené do pôsobnosti iných orgánov.

(2) Správcu nadácie volí a odvoláva správna rada. Prvého správcu nadácie určí zakladateľ v nadačnej listine pri založení nadácie.

(3) Ak nadačná listina neustanovuje inak, správna rada môže obmedziť právo správcu nadácie konať v mene nadácie. Tieto obmedzenia nie sú účinné voči tretím osobám.

(4) Správca nadácie nesmie byť členom správnej rady alebo iného orgánu nadácie. Je oprávnený zúčastňovať sa na zasadaniach správnej rady s poradným hlasom.

(12) Za správcu nadácie môže byť zvolená fyzická osoba s trvalým pobytom alebo s dlhodobým pobytom na území Slovenskej republiky.

§ 26

(1) Správna rada odvolá správcu nadácie, ak

- a) bol právoplatným rozsudkom súdu odsúdený za úmyselný trestný čin alebo ak bol právoplatne odsúdený za trestný čin a súd nerozhodol v jeho prípade o podmienenečnom odložení výkonu trestu odňatia slobody,
- b) stratil spôsobilosť na právne úkony alebo jeho spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená.

(2) Správna rada môže odvolať správcu nadácie, ak

- a) nie je schopný podľa lekárskeho posudku zo zdravotných dôvodov vykonávať túto funkciu dlhšie ako šesť mesiacov,
- b) neplní povinnosti správcu nadácie a v určenej lehote neurobí nápravu ani po písomnom upozornení správnej rady,
- c) stratil dôveru členov správnej rady.

(3) Správca nadácie sa môže bez udania dôvodu písomne vzdať svojej funkcie.

(4) Ak správna rada odvolá správcu nadácie podľa odsekov 1 a 2 alebo ak sa správca nadácie vzdá funkcie podľa odseku 3 musí byť správnu radou do 30 dní od uvoľnenia miesta zvolený nový správca nadácie. Do zvolenia správcu nadácie koná

v mene nadácie predseda správnej rady, ktorý môže urobiť len také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad.

(5) Na voľbu a odvolanie správcu nadácie je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých členov správnej rady. V prípade odvolania správcu nadácie podľa odseku 2 písm. c) je potrebná dvojtretinová väčšina všetkých členov správnej rady.

(6) Návrh na voľbu a odvolanie správcu nadácie môže podať každý člen správnej rady.

§ 27

Dozorná rada (revízor)

(1) Dozorná rada (revízor) je kontrolným orgánom nadácie.

(2) Členov dozornej rady (revízora) volí a odvoláva správna rada. Pre spôsob ustanovenia dozornej rady a pre členstvo v dozornej rade platia primerane ustanovenia o správnej rade. Pre revízora platia primerane ustanovenia o správcovi nadácie. Funkčné obdobie revízora je trojročné.

(3) Členovia dozornej rady (revízor) sú oprávnení nahliadať do všetkých dokladov a záznamov týkajúcich sa činnosti nadácie a kontrolovať, či je účtovníctvo vedené v súlade s osobitným predpisom a či nadácia uskutočňuje svoju činnosť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, nadačnou listinou, ak bol vydaný.

(4) Dozorná rada (revízor) najmä

- a) kontroluje vedenie účtovníctva,
- b) schvaľuje účtovnú uzávierku a výročnú správu nadácie,
- c) upozorňuje správnu radu na zistené nedostatky a podáva návrhy na ich odstránenie.

PIATA ČASŤ

POUŽITIE MAJETKU NADÁCIE

§ 28

Výdavky (náklady) nadácie

(1) Majetok nadácie sa môže použiť len v súlade s verejnoprospešným účelom a podmienkami určenými v nadačnej listine a na úhradu výdavkov (nákladov) na správu nadácie. Výšku výdavkov (nákladov) na správu nadácie určí správna rada každoročne v miere nevyhnutnej na zabezpečenie činnosti nadácie.

(2) Ak nadačná listina neustanovuje inak, výdavky (náklady) na správu nadácie zahŕňajú výdavky (náklady) na

- a) ochranu a zhodnotenie majetku nadácie,
- b) propagáciu verejnoprospešného účelu nadácie alebo účelu nadačného fondu,
- c) prevádzku nadácie,
- d) odmeny za výkon funkcie správcu nadácie a ostatných činností spojených s prevádzkou nadácie.

(3) Výdavky (náklady) na správu nadácie musí viesť nadácia oddelene.

§ 29

Iné použitie majetku nadácie

(1) Nadácia nemôže podnikat' s výnimkou prenechania nehnuteľností do nájmu, organizovania kultúrnych, vzdelávacích, spoločenských alebo športových akcií, ak touto činnosťou účinnejšie využije svoj majetok a táto činnosť bude v súlade s verejnoprospešným účelom nadácie.

(2) Nadácia nemôže uzatvárať zmluvu o tichom spoločenstve.

(3) Majetok nadácie sa nesmie použiť na financovanie činnosti politických strán a politických hnutí, ani na prospech kandidáta na volenú funkciu.³⁾

§ 30

Použitie nadačného imania

(1) Majetok, ktorý tvorí nadačné imanie (§ 3 ods. 2) nemožno darovať, vložiť ako vklad do obchodnej spoločnosti, zaťažiť ani použiť na zabezpečenie záväzkov nadácie ani na zabezpečenie záväzkov tretích osôb.

(2) Nadácia je povinná uložiť peňažné prostriedky, ktoré sú súčasťou nadačného imania, na účte v banke, alebo pobočke zahraničnej banky⁴⁾, ktorá má bankové povolenie na území Slovenskej republiky.

(3) Peňažné prostriedky, ktoré sú súčasťou nadačného imania, môže nadácia použiť len na kúpu

- a) štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukázok,
- b) vkladových listov, vkladových certifikátov a depozitných certifikátov,
- c) nehnuteľností prinášajúcich stály výnos.

§ 31

Zodpovednosť za záväzky nadácie

(1) Nadácia zodpovedá za svoje záväzky celým svojím majetkom okrem prostriedkov nadačného fondu vytvoreného na plnenie individuálne určenej humanitnej pomoci pre jednotlivca alebo skupinu osôb, ktoré sa ocitli v ohrození života alebo potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou.

(2) Ak správca nadácie nezašle ministerstvu podľa § 13 ods. 5 písomnú zmluvu alebo rozhodnutie správnej rady o vytvorení nadačného fondu vytvoreného na plnenie individuálne určenej humanitnej pomoci pre jednotlivca alebo skupinu osôb, ktoré sa ocitli v ohrození života, alebo potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou, nadácia zodpovedá za svoje záväzky aj prostriedkami tohto nadačného fondu.

Účelová viazanosť prostriedkov

§ 32

(1) Ak hodnota daru alebo výška príspevku presiahne 10 000 Sk, je nadácia povinná oznámiť darcovi presnú špecifikáciu jeho použitia do 60 dní odo dňa použitia tohto daru alebo príspevku, ak darca neustanoví inak.

3) Napríklad zákon č. 46/1999 Z. z. o spôsobe voľby prezidenta Slovenskej republiky, o ľudovom hlasovaní o jeho odvolaní a o doplnení niektorých ďalších zákonov a zákon Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov.

4) § 2 ods. 1 až 6 zákona č./2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

(2) Ak darca poskytol nadácii dar alebo príspevok na konkrétny verejnoprospešný účel, nadácia je oprávnená použiť ho na iný účel len s predchádzajúcim súhlasom tohto darcu.

§ 33

(1) Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej nadácia poskytla prostriedky, je povinná použiť tieto prostriedky len na verejnoprospešný účel na ktoré jej boli poskytnuté a na požiadanie preukázať nadácii, ako prostriedky použila.

(2) Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá nesplní povinnosť podľa odseku 1, je povinná poskytnuté prostriedky bezodkladne vrátiť nadácii.

(3) Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej boli prostriedky nadácie poskytnuté v rozpore s týmto zákonom, je povinná tieto prostriedky vrátiť.

(4) Prostriedky nadácie určené na plnenie jej verejnoprospešného účelu nemožno poskytnúť zakladateľovi, členovi správnej rady, správcovi nadácie a ani členovi iného orgánu nadácie a im blízkym osobám⁵⁾. To neplatí, ak ide o poskytnutie prostriedkov z nadačného fondu vytvoreného na plnenie individuálne určenej humanitnej pomoci pre jednotlivca alebo skupinu osôb, ktoré sa ocitli v ohrození života alebo potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou.

ŠIESTA ČASŤ ÚČTOVNÍCTVO A VÝROČNÁ SPRÁVA

§ 34

Účtovníctvo

(1) Nadácia vedie účtovníctvo podľa osobitného predpisu⁶⁾.

(2) Nadácia vedie vo svojom účtovníctve oddelene prostriedky nadačného fondu.

(3) Ročná účtovná závierka musí byť overená audítorom.

§ 35

Výročná správa

(1) Nadácia je po skončení kalendárneho roka povinná vypracovať výročnú správu v lehote určenej správnou radou alebo nadačnou listinou, najneskôr do 15. mája nasledujúceho kalendárneho roka.

(2) Výročná správa nadácie obsahuje

- a) prehľad činností vykonávaných v hodnotenom období s uvedením vzťahu k verejnoprospešnému účelu nadácie,
- b) ročnú účtovnú závierku, zhodnotenie základných údajov zahrnutých v nej a výrok audítora k ročnej účtovnej závierke,
- c) prehľad príjmov (výnosov) podľa zdrojov a ich pôvodu,
- d) prehľad o darcoch, ak hodnota darov alebo výška prostriedkov od toho istého darcu presahuje 10 000 Sk,
- e) prehľad o fyzických osobách a právnických osobách, ktorým nadácia poskytla prostriedky na verejnoprospešný účel, na ktorý bola nadácia založená a informáciu, akým spôsobom sa tieto prostriedky použili;

5) § 116 Občianskeho zákonníka.

6) Zákon č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

- f) celkové výdavky (náklady) v členení na výdavky podľa jednotlivých druhov činností nadácie, a osobitne výšku výdavkov (nákladov) na správu nadácie, vrátane rozhodnutia správnej rady podľa § 28 ods. 1,
- g) zmeny vykonané v nadačnej listine a v zložení orgánov, ktoré nastali v hodnotenom období,
- h) odmenu za výkon funkcie správcu nadácie a iného orgánu, ak bol nadačnou listinou ustanovený,
- i) prehľad o činnosti nadačných fondov spolu s prehľadom o prostriedkoch nadačných fondov,
- j) ďalšie údaje, ktoré určí správna rada.

(3) Ak sa po zverejnení výročnej správy zistia skutočnosti, ktoré sú dôvodom na jej opravu, je nadácia povinná túto opravu bezodkladne vykonať.

(4) Najneskôr do 31. mája zasiela nadácia po jednom výtlačku výročnej správy ministerstvu. Najneskôr do 31. mája zasiela nadácia výrok audítora na zverejnenie v Obchodnom vestníku.

SIEDMA ČASŤ SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 36 Pokuty

(1) Ak nadácie nezašle ministerstvu výročnú správu podľa § 35 ods. 4, ministerstvo uloží nadácii za porušenie tejto povinnosti pokutu v sume od 10 000 Sk do 100 000 Sk.

(2) Pokuta je splatná do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o uložení pokuty.

(3) V rozhodnutí o uložení pokuty ministerstvo určí primeranú lehotu na zaslanie výročnej správy.

(4) Uložením pokuty podľa tohto zákona nie sú dotknuté ustanovenia o náhrade škody, ani nezanikajú povinnosti ustanovené týmto zákonom.

(5) Výnos z pokút je príjmom štátneho rozpočtu.

§ 37 Dohľad

(1) Ministerstvo dohliada, či nadácia plní verejnoprospešný účel, na ktorý bola založená. Na tento účel ministerstvo vyhodnocuje obsah výročnej správy.

(2) Ak ministerstvo zistí nedostatky vyzve nadáciu, aby v určenej lehote odstránila zistené nedostatky a súčasne informovala ministerstvo o prijatých opatreniach.

(3) Ak nadácia nevykonala nápravu podľa § 36 ods.3, ministerstvo podá návrh podľa § 15 ods. 1.

§ 38 Ochrana anonymity darcu

(1) Ak darca trvá na zachovaní anonymity, jeho meno a priezvisko alebo názov sa nesmú uvádzať v prehľade darcov ani inak zverejňovať.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na oprávnenia kontrolných orgánov pôsobiacich podľa osobitných predpisov⁷⁾, službu kriminálnej polície, službu finančnej polície a orgány činné v trestnom konaní pri plnení úloh podľa osobitných predpisov⁸⁾.

§ 39 Sprístupňovanie informácií

Nadácia poskytuje informácie o svojej činnosti a nakladaní s majetkom ako povinné osoby podľa osobitného predpisu⁹⁾.

Zahraničná nadácia § 40

(1) Zahraničná nadácia je právnická osoba so sídlom mimo územia Slovenskej republiky, ak je nadáciou podľa práva štátu, na ktorého území má svoje sídlo.

(2) Zahraničná nadácia môže pôsobiť na území Slovenskej republiky len prostredníctvom svojej organizačnej zložky za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako nadácia vzniknutá podľa tohto zákona.

§ 41

(1) Oprávnenie zahraničnej nadácie pôsobiť na území Slovenskej republiky prostredníctvom organizačnej zložky, ktorá musí byť právnickou osobou so sídlom na území Slovenskej republiky, vzniká ku dňu zápisu organizačnej zložky do registra nadácií a zaniká dňom výmazu organizačnej zložky z registra nadácií.

(2) Ministerstvo zapíše organizačnú zložku zahraničnej nadácie založenú na území Slovenskej republiky ak verejnoprospešný účel zahraničnej nadácie je v súlade s § 2 ods. 2. Písomný návrh na zápis organizačnej zložky do registra nadácií podáva ministerstvu správca organizačnej zložky zahraničnej nadácie. Pravosť podpisu správcu organizačnej zložky na návrhu musí byť úradne osvedčená. V návrhu na zápis sa uvedie názov organizačnej zložky, ktorého súčasťou musí byť názov zahraničnej nadácie s dodatkom, že ide o jej organizačnú zložku, sídlo organizačnej zložky, ako aj meno, priezvisko, rodné číslo a miesto dlhodobého pobytu správcu organizačnej zložky, ktorý je jej štatutárnym orgánom.

(3) K návrhu na zápis sa prikladá doklad o tom, že zahraničná nadácia je právnickou osobou, ktorý nesmie byť starší ako tri mesiace, rozhodnutie príslušného orgánu zahraničnej nadácie o vytvorení organizačnej zložky na území Slovenskej republiky vrátane určenia osoby správcu organizačnej zložky, statuty zahraničnej nadácie a doklad o tom, že hodnota majetkového vkladu organizačnej zložky zodpovedá ustanoveniam tohto zákona.

(4) Na konanie a rozhodovanie o registrácii platí obdobne § 7.

7) Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe, zákon č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly v znení zákona 150/2001 Z. z..

8) Trestný zákon a zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.

9) Zákon č. 211/2001 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií).

§ 42 Prechodné ustanovenia

(1) Nadácia, ktorá vznikla podľa doterajších predpisov, sa považuje za nadáciu podľa tohto zákona, ak do 31. decembra 2002 podá správca nadácie návrh na zmenu zapisovaných skutočností v registri nadácií a preukáže vytvorenie nadačného imania podľa § 3 ods. 2 ku dňu podania návrhu a priloží nadačnú listinu nadácie.

(2) Správna rada nadácie môže do 31. decembra 2002 namiesto návrhu podľa odseku 1 rozhodnúť o premene nadácie na neziskovú organizáciu poskytujúcu všeobecne prospešné služby alebo na neinvestičný fond, alebo môže rozhodnúť o zrušení nadácie a o jej vstupe do likvidácie. Zrušenie nadácie a jej vstup do likvidácie správca nadácie oznámi bez zbytočného odkladu ministerstvu.

(3) Ak nebudú vykonané opatrenia podľa odsekov 1 a 2 alebo ak orgán príslušný na registráciu návrh na zápis odmietne, k 1. januáru 2003 sa zrušujú nadácie, ktoré neboli zaregistrované podľa tohto zákona a štatutárny orgán týchto nadácií je povinný vykonať likvidáciu.

(4) Ustanovenie § 29 ods. 1 sa počas platnosti medzinárodných zmlúv určujúcich podmienky poskytovania zahraničnej pomoci Slovenskej republike, ktorými je Slovenská republika viazaná, nevzťahuje na nadácie, ktoré vznikli podľa § 20b Občianskeho zákonníka pred 1. septembrom 1996 ak ich zriadenie bolo podmienkou čerpania zahraničnej pomoci pre Slovenskú republiku a ku dňu účinnosti tohto zákona používajú svoje prostriedky na podporu podnikania.

§ 43 Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z. o nadáciách v znení zákona č. 147/1997 Z. z.

Čl. II

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení zákona č. 58/1969 Zb., zákona č. 131/1982 Zb., zákona č. 94/1988 Zb., zákona č. 188/1988 Zb., zákona č. 87/1990 Zb., zákona č. 105/1990 Zb., zákona č. 116/1990 Zb., zákona č. 87/1991 Zb., zákona č. 509/1991 Zb., zákona č. 264/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 249/1994 Z. z., zákona č. 153/1997 Z. z., zákona č. 211/1997 Z. z., zákona č. 252/1999 Z. z., zákona č. 218/2000 Z. z., zákona č. 261/2001 Z. z. a zákona č. 281/2001 Z. z. sa mení takto:

1. § 20b až 20e vrátane nadpisu sa vypúšťajú.
2. V § 477 sa vypúšťa odsek 2. Súčasne sa zrušuje označenie odseku 1.

Čl. III

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2002.

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

V roku 1948, prijatím Ústavy 9. mája spolu s nasledujúcimi zmenami v právnom systéme socialistického štátu, došlo k faktickému vymazaniu nadácií z praktického života. Prvotná legislatívna úprava nadačného práva bola daná federálnou novelou Občianskeho zákonníka, ktorý v § 20b až 20e upravil vznik novej právnej formy – nadácie. Spolu so zákonom o združovaní občanov č. 83/1990 Zb. sa začal vytvárať právny rámec fungovania právnických osôb v treťom sektore. Táto právna úprava však nebola dostatočná a nadácie vznikali a fungovali bez akýchkoľvek pravidiel, realizovali rôzne okruhy činností a dochádzalo k situáciám, že v praxi neexistoval rozdiel medzi občianskym združením a nadáciou. Preto bol prijatý zákon č. 207/1996 Z. z. o nadáciách, ktorý sa pokúsil nanovo upraviť nadácie ako združenia majetku. Tie právnické osoby, ktoré nespĺňali podmienky zákona mali možnosť preregistrovať sa na inú právnu formu. Jednoznačným pozitívom zákona bolo vymedzenie nadácií ako združenia majetku ako aj zavedenie povinných výročných správ. Negatívom, ktorý vo veľkej miere poznačil túto právnu formu bolo napríklad nejasné vymedzenie základného imania vrátane nakladania s ním alebo zavedenie obmedzenia 15% výdavkov na správu nadácií.

V súčasnosti platný právny stav pre oblasť neziskového sektora pokrývajú dva zákony – zákon č. 207/1996 Z. z. o nadáciách a zákon č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z. Praktické skúsenosti s používaním a uplatňovaním týchto zákonov a najmä zákona o nadáciách, viedli k diskusii o smerovaní legislatívy v treťom sektore a o smerovaní subjektov neziskového sektora založených na majetkovom substráte (princípe). Výsledkom je predložený návrh zákona o nadáciách a nadačných fondoch, ktorý má nahradiť existujúcu právnu úpravu. Cieľom nového zákona je sprehľadniť postavenie nadácií v rámci právneho systému Slovenskej republiky a súčasne posilniť dôveryhodnosť nadačnej činnosti.

Predmetom návrhu zákona je úprava založenia, vzniku, zrušenia, zániku a hospodárenia nadácií, ako aj vytvárania nadačných fondov. Navrhovaná právna úprava má za cieľ zjednodušiť proces vzniku nadácií, zefektívniť hospodárenie nadácií z ich majetkom, ako aj umožniť fyzickým a právnickým osobám prostredníctvom nadačných fondov vytvorených pri nadáciách kumulovať finančné prostriedky na vopred určený, spravidla naliehavý účel. Na základe navrhovaného zákona sa zároveň sprehľadní a zefektívni vzťah medzi darcami a nadáciou a posilní sa vonkajšia kontrola nadácií verejnosťou. Tí, ktorí nebudú spočiatku spĺňať podmienky zákona o nadáciách, budú mať možnosť preregistrovať sa na inú právnu formu a prostredníctvom nej realizovať svoje aktivity.

Nový zákon o nadáciách vychádza z toho, že nadácia je združením majetku a tomu majú zodpovedať aj novo zavedené inštitúty. Nevyhnutnou súčasťou by malo byť prijatie daňových výhod, ktoré pre nadácie ustanovia také daňové podmienky, ktoré im pomôžu pri tvorbe a zveľaďovaní nadačného majetku v nadačnom imaní. V budúcnosti by bolo vhodné novelizovať zákon o daniach z príjmov, v rámci ktorého by boli od dane z príjmu oslobodené napríklad:

- úrokové a dividendové príjmy, plynúce z cenných papierov, ktoré sú súčasťou nadačného imania a sú zapísané v registri nadácií,
- príjmy plynúce z prenájmu nehnuteľností, ktoré sú súčasťou nadačného imania a sú zapísané v registri nadácií,
- príjmy z prenájmu umeleckých diel, ktoré sú súčasťou nadačného imania a sú zapísané v registri nadácií,
- príjmy plynúce z autorských a patentových práv, ktoré sú súčasťou nadačného imania a sú zapísané v registri nadácií,
- príjmy z kapitálových výnosov, pochádzajúcich z nadačného imania.

Vychádzajúc z uvedeného ako aj z právnych analýz vypracovaných medzinárodnými inštitúciami, je absolútne jednoznačné, že na našom území pôsobí veľa právnických osôb nezriadených za účelom podnikania, ktorých predmet činnosti je nejednoznačný. Podľa daňových zákonov tieto právne formy používajú rôzne štátom priznané daňové úľavy a oslobodenia a ako také by svojou činnosťou mali vzbudzovať dôveru nielen štátnych orgánov ale aj verejnosti. Preto po skoro 11-tich rokoch vývoja právnych foriem pôsobiacich v treťom sektore dochádza k stavu, keď je potrebné zmeniť prípadne nanovo upraviť tie právne formy, ktorých fungovanie si to vyžaduje, ale na druhej strane ponechať to dobré, čo sa podarilo vybudovať.

Po dôkladnej analýze sa dospelo k názoru, že je potrebné

1. *vypracovať nový zákon o nadáciách*, v ktorom sa:

- jednoznačne a nespochybniteľne definuje nadácia ako združenie majetku, s nadačnými inštitútmi, ktoré sa vytvorili v nadačnom sektore,
- jasne vymedzí funkcia nadácií ako právnických osôb, ktoré vznikajú na podporu verejnoprospešného účelu,
- vytvorí možnosť vytvárania nadačných fondov bez právnej subjektivity, ktoré umožnia nadácii a tretím osobám zbierať prostriedky bez toho, aby sa musela umelo zakladať nová právnická osoba,
- zruší sa limit 15% výdavkov na správu,
- zjednoduší proces registrácie nadácií vrátane obmedzenia neprimerane vysokého počtu osôb, ktorý sa musia podieľať na zakladaní nadácií
- bude motivujúco pôsobiť na nadácie aby budovali a zveľaďovali nadačné imanie,
- sprehľadnení a zefektívni vzťah medzi nadáciou a darcami,
- posilní vonkajšia kontrolu nadácií verejnosťou,
- zrealizujú kreovanie nadačných orgánov s praxou väčšiny nadácií.

Tento zákon bude podkladom pre nový daňový režim nadácií hlavne v spojitosti s výhodami spojenými s nadačným imaním.

1. *ponechať platný zákon o neinvestičných fondoch*, aby aj tí , ktorí sa rozhodnú združovať majetok vo forme peňazí a ktorý nebudú spočiatku spĺňať podmienky zákona o nadáciách, mali možnosť prostredníctvom tejto právnej formy realizovať svoje aktivity .

Navrhovaná právna úprava je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ako aj s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Predkladaný návrh zákona nepredpokladá zvýšenie nárokov na finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu ani rozpočtov obcí a nezakladá nároky na pracovné sily a organizačné zabezpečenie.

Návrh zákona bol prerokovaný v Rade hospodárskej a sociálnej dohody SR a v Legislatívnej rade vlády Slovenskej republiky.

Doložka zlučiteľnosti
návrhu zákona s právom Európskej únie

1. Navrhovateľ: vláda Slovenskej republiky.
2. Názov návrhu zákona: návrh zákona o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.
3. V práve Európskej únie problematika nie je upravená.
4. Návrh zákona nepatrí medzi prioritné oblasti aproximácie práva uvedené v čl. 70 Európskej dohody o pridružení a svojou povahou nepatrí ani medzi priority odporúčané v Bielej knihe.
5. Právne normy Európskej únie neupravujú problematiku, ktorú upravuje návrh zákona o nadáciách a nadačných fondoch.
6. Vzhľadom na uvedené v bode 5, nie je možné posúdiť stupeň kompatibility s právnou normou Európskej únie.

II. Osobitná časť

K čl. I:

K § 1:

Predmetom návrhu zákona je komplexná úprava založenia, vzniku, zrušenia, zániku a hospodárenia nadácií, ako aj vytvárania nadačných fondov. Navrhovaná právna úprava má za cieľ zjednodušiť proces vzniku nadácií, zefektívniť hospodárenie nadácií z ich majetkom, ako aj umožniť fyzickým a právnickým osobám prostredníctvom nadačných fondov vytvorených pri nadáciách kumulovať finančné prostriedky na vopred určený, spravidla naliehavý účel. Na základe navrhovaného zákona sa zároveň sprehľadní a zefektívni vzťah medzi darcami a nadáciou a posilní sa vonkajšia kontrola nadácií verejnosťou. Tí, ktorí nebudú spočiatku spĺňať podmienky zákona o nadáciách, budú mať možnosť preregistrovať sa na inú právnu formu a prostredníctvom nej realizovať svoje aktivity.

Nový zákon o nadáciách vychádza z toho, že nadácia je združením majetku a tomu majú zodpovedať aj novo zavedené inštitúty.

K § 2:

Nadácia sa definuje ako združenie majetku, ktoré má účelový charakter. Z definície vyplýva, že nadáciu ako osobitnú právnu formu možno založiť len na plnenie verejnoprospešného účelu. Tento účel musí byť popri podmienke verejnoprospešného charakteru aj konkrétne špecifikovaný. V navrhovanej právnej úprave sa ustanovujú oblasti verejnoprospešného charakteru iba príkladmo. Takáto formulácia dáva registrovému orgánu istú pružnosť pri rozhodovaní o tom, či účel nadácie prináša prospech pre meniace sa potreby spoločnosti. Proti rozhodnutiu registrového orgánu o odmietnutí registrácie možno podať opravný prostriedok na súd.

Zároveň sa ustanovuje povinnosť označiť v názve inštitúciu príslušnou právnou formou „nadácia“.

K § 3:

Ustanovenie § 3 vymedzuje, čo tvorí majetok nadácie, pričom rozlišuje medzi majetkovým substrátom nadačného imania, nadačného fondu a ostatným majetkom nadácie.

Zavádza sa nový inštitút – nadačné imanie ako minimálne požadovaný registrovaný majetok nadácie, čo predstavuje vhodnú úpravu stáleho majetku nadácie, ktorý má predovšetkým zabezpečiť trvalý výnos príjmov nadácie. Nadácia je definovaná ako účelové združenie majetku, preto je zakladateľ povinný združiť majetok vo forme vkladu. Navrhovanou minimálnou výškou nadačného imania je suma 500 000 Sk, vstupný kapitál v dostatočnej výške na to, aby bol sociálne účinný. Je pravdepodobné, že dôjde k zníženiu počtu nadácií, ale tieto budú následne podliehať väčšej kontrole verejnosti. Zmyslom zákona nie je mať niekoľko sto nadácií, ale radšej menej nadácií, ktoré budú efektívne pôsobiť v treťom sektore a vykonávať svoju činnosť.

Nadačné imanie má výnosový charakter a plný zmysel nadobudne až po úprave príslušných daňových predpisov. Zároveň plní ochrannú funkciu, preto zákon určuje určité dispozičné obmedzenia týkajúce sa jeho použitia.

Pokiaľ by sa mala zrealizovať kvalitatívna zmena, je potrebné, aby nový zákon o nadáciách jasne a zrozumiteľne upravil nadáciu ako združenie majetku, ktorá má byť „určitou bankou tretieho sektora“. Čím silnejšie a väčšie nadácie budú pôsobiť v samotnom sektore, tým budú väčším prínosom pre financovanie ostatných právnych foriem. Slovo nadácia bolo pre mnohých len značkou, pod ktorou vykonávali rôzne iné činnosti len nie to, čo je hlavným zmyslom nadácií, ktoré majú zabezpečovať zhromažďovanie, zveľaďovanie a následne poskytovanie majetku. Doterajší zákon zlyhal taktiež v tom, že nenútil nadácie vykonávať nadačnú činnosť spojenú s podporou verejnoprospešného účelu.

Výsledkom 11 rokov fungovania nadačného sektora je to, že nevznikla skoro žiadna slovenská nadácia z domácich zdrojov; nakoľko sa spoliehajú na podporu zo zdrojov zahraničných. Preto navrhované nadačné imanie vo výške 1.mil. korún má hlavne zmeniť myslenie a prístup občanov k nadačnej činnosti a tak začať pomaly ovplyvňovať aktivity nadácie - viac oslovovať miestnych podnikateľov ale aj ostatných občanov s myšlienkou spoločnej finančnej prípadne inej materiálnej podpory (využívajúc aj daňové zvýhodnenia, ktoré na druhej strane je potrebné zefektívniť), spájať miestne komunity k vytváraniu väčších zdrojov. Vysoké základné vklady sú bežné aj v zahraničí (napr. Česko – ktoré je nám najbližšie federálnou legislatívou – cca 700.000 Sk (500.tis. Čk), Francúzsko – 200.tis. frankov,)

Tak ako v Českej republike aj na Slovensku sa vyjadrili zahraničné inštitúcie k navrhovanej výške nadačného imania, kde upozornili, že vysoký vklad pre založenie nadácií môže obmedzovať slobodu združovania. Tu je však potrebné pripomenúť, že sloboda združovania sa u nás (rovnako ako v Čechách) realizuje hlavne cez zákon o združovaní občanov. Na základe tohto zákona sa občania môžu združiť bez akýchkoľvek vstupných finančných podmienok a hlavne veľmi jednoduchým spôsobom vykonávať vzájomne prospešnú činnosť.

K § 4:

V navrhovanom ustanovení sa vymedzuje okruh subjektov, ktoré môžu založiť nadáciu. Zároveň sa upravuje prvá fáza vzniku právnej subjektivity nadácie – jej založenie. Aktom založenia nadácie je nadačná listina ako jednostranné vyhlásenie - rozhodnutie zakladateľov. Nadáciu môže založiť aj jedna osoba. Určujú sa ich formálne aj obsahové náležitosti. Výsledkom novej právnej úpravy má byť zjednodušenie procesu kreácie tejto právnej formy neziskovej organizácie, kde si celý proces vzniku vyžaduje podanie malého počtu jasne definovaných dokumentov bez akýchkoľvek zaťažujúcich náležitostí. Zároveň sa upravuje spôsob zápisu nehnuteľností, ktoré zakladatelia vkladajú do nadačného imania pri založení nadácie.

K § 5:

Výslovne sa upravujú iba najdôležitejšie požiadavky na obsah nadačnej listiny. Jej celkový obsah si podľa svojich potrieb v rámci zákonom vymedzených hraníc určí zakladateľ sám. To je výsledok autonómie zakladateľa.

K § 6 až 9:

V ustanoveniach § 6 až 9 sa upravuje druhá fáza vzniku právnej subjektivity nadácie – podanie návrhu na zápis nadácie do registra nadácií a konanie a rozhodovanie o tomto návrhu. Ustanovuje sa konštitutívny účinok zápisu vznikajúcej nadácie do registra nadácií, ktorý vedie Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Ďalej sa upravuje okruh osôb, ktoré sú oprávnené podať návrh na zápis nadácie do registra nadácií, náležitosti tohto návrhu, listiny, ktoré musia byť k návrhu priložené. Účelom registračného procesu je skúmanie, či sú splnené zákonné podmienky na zápis nadácie do registra nadácií, čím sa vymedzuje rámec kompetencií registračného orgánu. Určitý priestor pre schválenie alebo zamietnutie demonštratívne vymedzenej verejnoprospešnosti je kompenzované možnosťou podať opravný prostriedok v prípade zamietnutia registrácie na nezávislý súd. Ak sú splnené zákonné podmienky, ministerstvo nadáciu zapíše do registra. Na konanie a rozhodovanie o zápise nadácie do registra nadácií sa vzťahuje správny poriadok.

K § 10 až 11:

Určuje sa obsah a rozsah skutočností, ktoré sú predmetom zápisu do registra nadácií, deklaruje sa formálna a materiálna publicita údajov zapísaných v registri.

K § 12:

V súvislosti so vznikom nadácie je potrebných viacero významných rozhodnutí a rôznych opatrení. Navrhuje sa, a aby zakladatelia zodpovedali solidárne za záväzky prevzaté do dňa vzniku nadácie.

K § 13:

Ustanovenie § 13 upravuje nový inštitút – nadačný fond. Ide vlastne o tzv. „nesamostatnú nadáciu“. Nadačný fond predstavuje majetkový celok, ktorý nemá právnu subjektivitu a vytvára sa pri existujúcej nadácii na plnenie vopred určeného verejnoprospešného účelu alebo individuálne určenej humanitnej pomoci. Je právnou formou pre plnenie určitej typicky sociálnej potreby.

Cieľom navrhovanej právnej úpravy je jednak zjednodušiť a urýchliť postup pri zhromažďovaní peňažných prostriedkov určených na konkrétny, spravidla naliehavý humanitárny účel bez osobitných výdavkov na správu právnickej osoby a jednak zabezpečiť transparentnosť použitia takto zhromaždených peňažných prostriedkov.

Inštitút nadačného fondu nepredstavuje novum v našej právnej histórii. Už od stredoveku, keď vznikali na našom území prvé nadácie, sa rozlišovalo medzi nadáciami samostatnými a nesamostatnými. O nesamostatnej nadácii sa hovorilo vtedy, keď sa nadačný majetok poskytol inej, už existujúcej právnickej osobe (napr. obci, univerzite a pod.) s príkazom, aby ho použila na určený nadačný účel. V týchto prípadoch nevznikla nová právnická osoba. O samostatnú nadáciu išlo vtedy, ak vznikla ako nová právnická osoba.

Nadačný fond môže vytvoriť buď nadácia samostatne rozhodnutím správnej rady alebo spolu s inými subjektami (fyzické osoby alebo právnické osoby) zmluvou o vytvorení nadačného fondu, pričom zmluva musí obsahovať zákonom taxatívne vymedzené náležitosti. Nadácia prevezme spravovanie fondu a jeho používanie pre stanovené účely. Správa nadačného fondu je zásadne zverená už existujúcej nadácii, pretože táto má za normálnych okolností skúsenosti so spravovaním a rozdeľovaním nadačných prostriedkov.

V prípade nadačných fondov zákon reaguje na vývoj v nadačnom sektore, nakoľko nadačné fondy sa už v praxi vytvárajú a predstavujú dôležitý nástroj samotnej nadačnej činnosti. Uzákonenie inštitútu nadačného fondu je potrebné z pohľadu dôvery verejnosti. Zmyslom vytvorenia nadačného fondu je naučiť občanov, prípadne právnické osoby (obchodné spoločnosti), že sú tu nadácie, ktoré sa zaoberajú zhromažďovaním majetku, ktoré majú už určitý systém nakladania s peniazmi a dokonale poznajú príslušnú verejnoprospešnú oblasť, ktorú podporujú.

Pokiaľ chce niektorá fyzická osoba alebo právnická osoba podporovať príslušnú oblasť, môže vytvoriť s nadáciou nadačný fond za presne stanovených podmienok bez toho, aby musela nezmyselne zakladať právnickú osobu, viesť účtovníctvo, platiť poplatky, podávať daňové priznanie a pod. (napr. Slovnaft uzavrie zmluvu s nadáciou podporujúcou životné prostredie, vytvorí nadačný fond Slovnaft, ktorý má za cieľ podporovať organizácie zaoberajúce sa ochranou životného prostredia, nadácia určí podmienky pre MVO ohľadom získania týchto peňazí, Slovnaft poskytne peniaze a určí podmienky ich rozdelenia, nadácia mu v záverečnej správe presne špecifikuje použitie prostriedkov).

Ďalším dôvodom je, že mnohokrát sa zakladajú združenia alebo fondy len na zbieranie konkrétnej sumy na operácie, kúpu liečebných pomôcok, financovanie liečebných pobytov v zahraničí, pomoc po živelných pohromách apod. Aj tu, aby sa zabránilo umelému vytváraniu právnických osôb, ktoré niekedy trvá aj niekoľko týždňov, má nadačný fond pomôcť zefektívniť a uľahčiť správu spojenú s takýmto zbieraním peňazí a tretím osobám pomôcť získať potrebné zdroje (nadačný fond na operáciu XY, na kúpu liečebného prístroja).

K § 14:

Taxatívne sa vypočítavajú dôvody zrušenia nadácie.

K § 15:

Zrušenie nadácie rozhodnutím súdu patrí medzi prípady nedobrovoľného zrušenia nadácie. V navrhovanom ustanovení sa dáva určeným subjektom možnosť podať návrh na zrušenie nadácie súdom v prípadoch, keď nadácia závažne poruší ustanovenia zákona.

K § 16:

Nadácia zaniká dňom výmazu nadácie z registra nadácií. Zániku nadácie predchádza jej zrušenie s likvidáciou alebo bez likvidácie.

K § 17:

Týmto ustanovením sa upravuje spôsob zániku nadácie bez likvidácie. Vytvára sa možnosť na zlučovanie nadácií, splynutie nadácií a premenu nadácie na neinvestičný fond. Samotné zlúčenie znamená, že jedna zo zlučovaných nadácií zanikne a jej majetok prejde na nadáciu, s ktorou sa zlučuje. Pri splynutí prechádza majetok a záväzky zaniknutých nadácií na nadáciu, ktorá vznikla splynutím. Nadácia sa môže premeniť na neinvestičný fond. V tomto prípade zániku nadácie bez likvidácie je osobitným spôsobom upravené nakladanie s nadačným imaním. Nadačné imanie musí prejsť na inú nadáciu alebo obec,

v ktorej mala zaniknutá nadácia sídlo. Dôvodom na takúto právnu úpravu je snaha osobitne chrániť nadačné imanie ako stály majetok nadácie, ktorý má daňové výhody a má predovšetkým zabezpečiť trvalý výnos príjmov nadácie.

K § 18:

Upravuje sa zrušenie nadácie s likvidáciou. Právna úprava likvidácie sa doteraz nachádzala iba v obchodnom zákonníku. Vzhľadom na špecifiká, ktoré vyplývajú z účelu a spôsobu nakladania s majetkom nadácií sa upravuje likvidácia nadácií odchyľne od ustanovení Obchodného zákonníka. Predovšetkým sa výslovne stanovila povinnosť previesť majetok, ktorý tvorí nadačné imanie na inú nadáciu, ktorá je registrovaná podľa tohto zákona.

K § 19:

V navrhovanom ustanovení sa určuje štruktúra orgánov nadácie. Nadáciám sa dáva možnosť vytvoriť si aj také orgány, ktoré nie sú v zákone výslovne upravené. Zakladateľ nadácie tak môže rozhodnúť o štruktúre, ktorá bude pre účely a činnosť nadácie najvýhodnejšia.

K § 20:

Definuje sa postavenie správnej rady a vymedzuje sa jej výlučná pôsobnosť. Ako najvyššiemu orgánu nadácie patria správnej rade oprávnenia rozhodovať o najdôležitejších otázkach fungovania nadácie.

K § 21 a 22:

V navrhovaných ustanoveniach sa upravuje zloženie správnej rady, podmienky členstva v správnej rade, spôsob voľby jej členov a dĺžku ich funkčného obdobia, ako aj spôsob kreácie prvej správnej rady.

K § 23 a 24:

Ustanovuje sa spôsob voľby predsedu správnej rady, jeho právomoci zvolávať schôdze správnej rady a predsedáť im, ako aj podmienky za ktorých je správna rada schopná uznášať sa a rozhodovať.

K § 25 a 26:

Ustanovuje sa postavenie správcu nadácie ako jej štatutárneho orgánu, možnosť obmedzenia jeho oprávnení, postavenie správcu nadácie ako zástupcu nadačného fondu vytvoreného pri nadácii a podmienky vymenovania a odvolania správcu nadácie správnu radou. Zakotvil sa nový dôvod, kedy môže správna rada odvolať správcu nadácie – strata dôvery. Tento dôvod sa nedá jednoznačne

špecifikovať v zákone, pretože v praxi pôjde predovšetkým o prípady, keď správca nadácie svojím správaním na verejnosti nie je príkladom dobrých spoločenských vzťahov, osobnej dôstojnosti, korektnosti a vyrovnanosti. Správca nadácie by sa mal vyhýbať miestam a inštitúciám, ktoré by ho mohli kompromitovať v súvislosti s jeho pôsobením v nadácii. Jeho povinnosťou je podporovať a obhajovať dobrú povesť nadácie a vzbudzovať dôveru verejnosti v činnosť nadácie. Správca nadácie si musí byť vedomí toho, že jeho správanie v súkromnom živote môže svojou závažnosťou vrhať zlé svetlo na nadáciu ako celok.

K § 27:

Zriaďuje sa dozorná rada príp. revízor ako kontrolný orgán nadácie. Pre spôsob ustanovenia dozornej rady a pre členstvo v dozornej rade platia primerane ustanovenia o správnej rade.

K § 28:

Určuje sa pravidlo, podľa ktorého nadácia môže použiť svoj majetok len na podporu a realizáciu verejnoprospešného účelu a na zabezpečenie jej prevádzkových potrieb. Určiť výšku výdavkov na správu prislúcha správnej rade v miere nevyhnutnej na zabezpečenie činnosti nadácie. Ustanovenie uvádza, čo je obsahom výdavkov na správu.

K § 29:

Uvedené ustanovenie deklaruje zásadu apolitickosti nadácií tým, že výslovne zakazuje nadáciám použiť jej majetok na podporu politických strán, politických hnutí a politických aktivít jednotlivcov. Zákon umožňuje nadáciám podnikat' len v obmedzenom rozsahu a to len pokiaľ ide o účinnejšie využitie jej nehnuteľného majetku. Získaný prospech môže nadácia použiť len v súlade s týmto zákonom.

K § 30:

Určujú sa podmienky použitia nadačného imania. Nadačné imanie má mať výnosový charakter ale zároveň má plniť ochrannú funkciu vo vzťahu k veriteľom nadácie, ktorý by mali k dispozícii určitý základný fond s obmedzenou dispozíciou. Preto použitie majetku, ktorý je súčasťou nadačného imania je zákonom obmedzené. Nadácia nemôže voľne nakladať s majetkom tvoriacim nadačné imanie – nemôže ho zaťažovať, darovať, vložiť ako vklad do obchodných spoločností alebo inak použiť na zabezpečenie svojich záväzkov. Peňažné prostriedky, ktoré sú súčasťou nadačného imania je nadácia povinná uložiť na osobitný účet v banke, alebo v pobočke zahraničnej banky, ktorá má povolenie pôsobiť ako banka na území Slovenskej republiky.

K § 31:

Ustanovenie deklaruje zodpovednosť nadácie za svoje záväzky celým svojím majetkom okrem prostriedkov nadačného fondu za predpokladu, že správca nadácie zašle ministerstvu písomnú zmluvu alebo rozhodnutie správnej rady o vytvorení nadačného fondu v stanovenej lehote. Vyňatie týchto prostriedkov zo zodpovednosti za záväzky sa navrhuje vzhľadom na závažnosť dôvodu, pre ktorý boli tieto prostriedky pri nadácii zhromaždené. Nadácia je síce po právnej stránke vlastníkom nadačného fondu, ide však o právne nesamostatný osobitný druh majetku zhromaždený a slúžiaci na zvláštny účel.

K § 32:

Ustanovenie obmedzuje nadáciu pri použití darov a príspevkov na konkrétny účel vo vzťahu k osobám, ktoré ich nadácii poskytli. Použitie účelovo viazaného daru alebo príspevku na iný účel je možné len s predchádzajúcim súhlasom darcu. Zároveň sa týmto ustanovením zvyšuje transparentnosť použitia takto získaných prostriedkov zavedením oznamovacej povinnosti nadácii vo vzťahu k darcom, ktorej obsahom je presná špecifikácia použitia darovaných prostriedkov.

K § 33:

Upravujú sa pravidlá použitia prostriedkov z rozpočtu nadácie fyzickými a právnickými osobami, ako aj okruh subjektov, ktorým nemožno poskytnúť prostriedky nadácie. Chránia sa takto nadácie pred zneužitím ich majetku na osobné ciele.

K § 34:

Upravuje sa vedenie účtovníctva a podmienky predkladania ročných účtovných závierok na overenie audítorovi.

K § 35:

Stanovuje sa povinnosť nadácií vypracovať výročnú správu v určenej lehote a zároveň sa vymedzujú jej obsahové náležitosti. Výročná správa, ako jeden z nástrojov občianskej kontroly nadácií, má byť verejne prístupná, čím sa umožní väčšia transparentnosť činnosti a hospodárenia nadácií s nadačným majetkom.

K § 36:

Ministerstvo ako orgán vykonávajúci dohľad nad činnosťou nadácií má možnosť uložiť nadácii pokutu, ak nadácia nezašle výročnú správu v stanovenej lehote. Pokutu podľa tohto zákona možno uložiť iba ak je naplnená táto skutková podstata. V rozhodnutí o udelení pokuty ministerstvo určí nadácii primeranú lehotu

na zaslanie výročnej správy. Výročná správa je pre ministerstvo dôležitým zdrojom informácií o činnosti nadácie. Z tohto dôvodu sa ministerstvu stanovila povinnosť podať návrh na zrušenie nadácie v prípade, ak táto ani v lehote stanovenej v rozhodnutí výročnú správu nepredloží.

K § 37:

Určuje sa dohľadný orgán, ktorým je ministerstvo vnútra a jeho úlohy.

K § 38:

Návrh zákona umožňuje darcom, ktorí si neželajú, aby bola verejnosť informovaná o tom, že nadácii poskytli dar, ostať v anonymite. Pritom nie je obmedzená možnosť kontroly podľa osobitných predpisov.

K § 39:

V snahe zachovať transparentnosť hospodárenia nadácií sa ustanovuje povinnosť nadácií poskytovať informácie podľa osobitného predpisu, pretože podľa osobitného predpisu nie sú nadácie subjektom, ktorý je povinný poskytovať informácie.

K § 40 a 41:

Upravujú sa podmienky pôsobenia zahraničných nadácií na území Slovenskej republiky. Zákon povoľuje zahraničným nadáciám pôsobiť na území Slovenskej republiky za rovnakých podmienok ako slovenským nadáciám. Ustanovením sa navrhuje, aby sa zahraničné nadácie, ak chcú pôsobiť na území SR, nemuseli zaregistrovať sami, ale stačí, ak si tu zaregistrujú svoju organizačnú zložku. Cieľom takejto úpravy je sprehľadniť činnosť zahraničných nadácií v Slovenskej republike.

K § 42:

Stanovujú sa podmienky zladovania existujúcich nadácií s návrhom zákona.

K § 43:

Nakoľko návrh zákona v plnej miere nahrádza v súčasnosti platný zákon č. 207/1996 Z. z. o nadáciách v znení zákona č. 147/1997 Z. z., navrhuje sa tento zrušiť.

K čl. II:

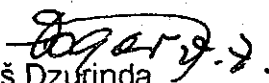
Vypúšťajú sa ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce nadácie a to z dôvodu, že tieto ustanovenia, vzhľadom na komplexnú úpravu v navrhovanom zákone, sú nadbytočné a nekorešpondujú s koncepciou predkladaného návrhu.

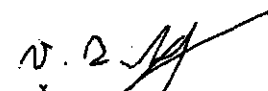
Ruší sa aj možnosť zriadiť nadáciu závetom. Otázka vzniku nadácie, ktorá má byť založená závetom je sporná a právne nedoriešená. Naše platné právo nepozná výnimku, aby sa dedičom mohol stať subjekt, ktorý v čase smrti poručiteľa neexistuje a nepozná ani možnosť zakotviť do závetu príkaz pre dedičov. V praxi je založenie nadácie závetom nerealizovateľné.

K čl. III:

Vzhľadom na predpokladanú dĺžku legislatívneho procesu, ako aj na potrebnú legisvakanciu sa navrhuje, aby zákon nadobudol účinnosť 1. januára 2002.

Bratislava 26. september 2001

Mikuláš Dzurinda
predseda vlády
Slovenskej republiky

Ján Čarnogurský
minister spravodlivosti
Slovenskej republiky

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

II. volebné obdobie

Číslo: 1818/2001

1197a

Spoločná správa

výborov Národnej rady Slovenskej republiky o prerokovaní vládneho návrhu zákona o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (tlač 1197) vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky v druhom čítaní

Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky ako **gestorský výbor** k vládnomu návrhu zákona o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „gestorský výbor“) podáva Národnej rade Slovenskej republiky v súlade s § 79 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov **spoločnú správu** výborov Národnej rady Slovenskej republiky:

I.

Národná rada Slovenskej republiky uznesením č. 1694 z 25. októbra 2001 prideliла vládný návrh zákona o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (tlač 1197) na prerokovanie:

Ústavnoprávnemu výboru Národnej rady Slovenskej republiky,
Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre financie, rozpočet a menu,
Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre verejnú správu,
Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre sociálne veci a bývanie,
Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo,
Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu, mládež a šport,
Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre kultúru a médiá a
Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre ľudské práva a národnosti.

Výbory prerokovali predmetný vládný návrh zákona v lehote určenej uznesením Národnej rady Slovenskej republiky.

II.

Poslanci Národnej rady Slovenskej republiky, ktorí nie sú členmi výborov, ktorým bol vládný návrh zákona pridelený, neoznámili v určenej lehote gestorskému výboru žiadne stanovisko k predmetnému návrhu zákona (§ 75 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z.z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov).

III.

Vládný návrh zákona o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (tlač 1197) **odporúčali** Národnej rade Slovenskej republiky **schváliť** výbory:

- **Ústavnoprávny výbor** Národnej rady Slovenskej republiky uznesením č. 753 z 27. novembra 2001,

- **Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre financie, rozpočet a menu** uznesením č. 814 zo 14. novembra 2001,

- **Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre verejnú správu** uznesením č. 386 z 15. novembra 2001 (bez zmeny),

- **Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo** uznesením č. 213 zo 14. novembra 2001,

- **Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu, mládež a šport** uznesením č. 325 z 22. novembra 2001 a

- **Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre kultúru a médiá** uznesením č. 331 z 20. novembra 2001.

Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre sociálne veci a bývanie 15. novembra 2001 a **Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre ľudské práva a národnosti** 27. novembra 2001 **neprijali uznesenie**, nakoľko predložený návrh nezískal potrebnú nadpolovičnú väčšinu hlasov prítomných poslancov.

IV.

Z uznesení výborov Národnej rady Slovenskej republiky uvedených pod bodom III tejto správy vyplývajú tieto **pozmeňujúce a doplňujúce návrhy**:

K čl. I

1. V § 2 ods. 3 za slovami „ochrana práv detí a mládeže,“ doplniť slová „ochrana obetí násillia,“.

Medzi verejnoprospešné účely ktorými sa nadácie najmä zaoberajú sa navrhuje zaradiť nový verejnoprospešný účel a to ochrana obetí násillia. Vzhľadom na zvyšovanie počtu obetí násillia a to najmä domáceho by nadácie mohli v tejto oblasti podporovať aktivity, ktoré súvisia najmä s prevenciou.

Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport
Gestorský výbor odporúča neschváliť.

2. V § 3 ods. 2 číslo „500 000 Sk“ nahradiť číslom „200 000 Sk“.

Navrhovaná základná hodnota imania je vysoká. Je to likvidačný prostriedok pri vzniku a zakladaní nadácií.

Výbor NR SR pre financie, rozpočet a menu

Gestorský výbor odporúča schváliť.

3. V § 3 ods. 2 číslo v štvrtej vete číslo „500 000 Sk“ nahradiť číslom „100 000 Sk“.

Uvedenú zmenu vykonať v celom texte návrhu zákona.

Ide o zníženie základnej hodnoty nadačného imania.

Výbor NR SR pre zdravotníctvo

Gestorský výbor odporúča neschváliť.

4. V § 6 ods. 3 sa slovo „prehlásenie“ nahrádza slovom „vyhlásenie“.

Ide o jazykovú úpravu.

Ústavnoprávny výbor NR SR

Výbor NR SR pre kultúru a médiá

Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport

Gestorský výbor odporúča schváliť.

5. V § 11 ods. 1 písm. d) 4. bod sa slová „nominálnej hodnoty“ nahrádzajú slovami „trhovej ceny“.

V prípade hodnoty cenných papierov je určujúcou trhovú hodnotu. V prípade uplatňovania nominálnej hodnoty by mohlo prísť k veľkým škodám. Ustanovenie v pôvodne navrhnutom znení vytvára priestor pre manipulovanie hodnoty nadačného imania.

Ústavnoprávny výbor NR SR

Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport

Gestorský výbor odporúča schváliť.

6. V § 21 ods. 2 sa za slovo „správcu“ vkladajú slová „alebo člena iného orgánu (§ 19)“.

Vzhľadom na charakter činnosti správnej rady ako najvyššieho orgánu nadácie (§ 20 ods. 2) by členstvo v správnej rade malo

byť nezlučiteľné nielen s funkciou správcu tej istej nadácie (§ 21 ods. 2) , ale i s členstvom v ostatných orgánoch nadácie, v ktorej pôsobí. Navrhované obmedzenie by vzhľadom na znenie § 27 ods. 2 malo platiť obdobne i na členov dozornej rady (revízora).

Ústavnoprávny výbor NR SR
Výbor NR SR pre kultúru a médiá
Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport

Gestorský výbor odporúča schváliť.

7. V § 22 odsek 3 na konci vety sa dopĺňajú slová „,ak nadačná listina neurčuje inak“.

V nadačnej listine môžu byť určené aj ďalšie osoby, ktoré sú okrem členov správnej rady oprávnené podať návrh na voľbu a odvolanie členov správnej rady. Ukazuje sa ako praktické a efektívne, aby zákon na to výslovne pamätal.

Ústavnoprávny výbor NR SR

Gestorský výbor odporúča schváliť.

8. V § 27 ods. 4 písm. b/ sa slovo „uzávierka“ nahrádza slovom „závierka“.

Ide o úpravu terminológie v súlade so zákonom č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Ústavnoprávny výbor NR SR
Výbor NR SR pre kultúru a médiá
Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport

Gestorský výbor odporúča schváliť.

9. V § 28 ods. 2 znie:

„(2) Výdavky (náklady) na správu nadácie zahŕňajú výdavky (náklady) na
a) ochranu a zhodnotenie majetku nadácie,
b) propagáciu verejnoprospešného účelu nadácie alebo účelu nadačného fondu,
c) prevádzku nadácie,
d) odmeny za výkon funkcie správcu,
e) náhrady výdavkov podľa osobitného predpisu^{2/},
f) mzdové náklady,
g) iné náklady na ostatné činnosti spojené s prevádzkou nadácie.“.

Vzhľadom na potrebu transparentného postupu odporúčame výdavky na správu nadácie členiť čo najkonkrétnejšie. V prípade, že v nadácii budú zamestnanci v pracovnoprávnom vzťahu, odporúčame osobitne vymedziť mzdové náklady.

Ústavnoprávny výbor NR SR
Výbor NR SR pre kultúru a médiá
Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport

Gestorský výbor odporúča schváliť.

10. V § 28 sa za odsek 2 vkladá nový odsek 3, ktorý znie:

„(3) V nadačnej listine možno ustanoviť podrobnejšie členenie nákladov ako v odseku 2.“

Doterajší odsek 3 sa označuje ako odsek 4.

Súvisí so zmenou v § 28 ods. 2.

Ústavnoprávny výbor NR SR
Výbor NR SR pre kultúru a médiá
Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport

Gestorský výbor odporúča schváliť.

11. V § 30 ods. 3 znie:

„(3) Peňažné prostriedky, ktoré sú súčasťou nadačného imania, môže nadácia použiť len na kúpu

- a) štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukázok,
- b) cenných papierov prijatých na trh kótovaných cenných papierov a podielov listov otvorených podielových fondov,
- c) hypotekárnych záložných listov,
- d) vkladových listov, vkladových certifikátov a depozitných certifikátov,
- e) nehnuteľností.“

Ide o komplexnejšie vymedzenie aktív, ktoré je možné nadobúdať do nadačného imania.

Ústavnoprávny výbor NR SR

Gestorský výbor odporúča schváliť.

12. V § 35 ods. 2 písm. f) sa na konci vypúšťa čiarka a pripájajú sa tieto slová „a v členení podľa § 28 ods. 2 a 3.“

Podľa dôvodovej správy výročná správa, ako jeden z nástrojov občianskej kontroly nadácií, má byť verejne prístupná, čím sa umožní väčšia transparentnosť činnosti a hospodárenia nadácií s nadačným majetkom. Tomuto účelu zodpovedá aj návrh na podrobnejšie členenie výdavkov v súvislosti s § 28 ods. 2 a 3.

Ústavnoprávny výbor NR SR
Výbor NR SR pre kultúru a médiá
Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport

Gestorský výbor odporúča schváliť.

13. V § 41 ods. 2 sa slová „v súlade s § 2 ods. 2“ nahrádzajú slovami „v súlade s § 2 ods. 3.“.

Ide o upresnenie normatívneho textu v súlade so znením ustanovenia § 2 ods. 3.

Ústavnoprávny výbor NR SR
Výbor NR SR pre kultúru a médiá
Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport

Gestorský výbor odporúča schváliť.

14. V § 42 ods. 2 v prvej vete za slová „všeobecne prospešné služby“ sa vkladajú slová „občianske združenie.“

Nie je žiaden dôvod brániť existujúcim nadáciám, ktoré nebudú schopné splniť podmienky tohto zákona v preregistácii na ľubovoľnú právnu formu neziskového charakteru, vrátane občianskeho združenia. Najmä, ak jedným z argumentov pre tento návrh zákona je snaha „vyčistiť“ nadačné prostredie od existujúcich nadácií, ktoré nevykonávajú typickú nadačnú činnosť a sú skôr združením osôb ako majetku.

Ústavnoprávny výbor NR SR
Gestorský výbor odporúča schváliť.

15. K čl. III

V čl. III sa slová „1. januára 2002“ nahrádzajú slovami „1. marca 2002.“.

Vzhľadom na predpokladaný termín prerokovania návrhu v Národnej rade SR a vo väzbe na 8. bod čl. 6 legislatívnych pravidiel tvorby zákonov navrhujeme upraviť termín účinnosti v súlade so zákonom NR SR č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

Ústavnoprávny výbor NR SR
Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport

Gestorský výbor odporúča schváliť.

16. K čl. III

V čl. III sa slová „1. januára 2002“ nahrádzajú slovami „pätnástym dňom po vyhlásení v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.“.

Vzhľadom na predpokladaný termín prerokovania návrhu v Národnej rade SR a vo väzbe na 8. bod čl. 6 legislatívnych pravidiel tvorby zákonov navrhujeme upraviť termín účinnosti v súlade so zákonom NR SR č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

Výbor NR SR pre kultúru a médiá

Gestorský výbor odporúča neschváliť.

O pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhoch odporúča hlasovať:

- a) **spoločne k bodom 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 a 15 s návrhom gestorského výboru predmetné návrhy schváliť,**
- b) **jednotlivo k bodom 2 a 14 s návrhom gestorského výboru predmetné návrhy schváliť,**
- c) **spoločne k bodom 1, 3 a 16 s návrhom gestorského výboru predmetné návrhy neschváliť.**

V.

Gestorský výbor na základe stanovísk výborov k vládnomu návrhu zákona o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (tlač 1197) vyjadrených v ich uzneseniach uvedených pod bodom III. tejto správy a v stanoviskách poslancov gestorského výboru vyjadrených v rozprave k tomuto návrhu zákona v súlade s § 79 ods. 4 a § 83 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z.z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov **odporúča Národnej rade Slovenskej**

republiky vládny návrh zákona o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (tlač 1197) v znení schválených pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov uvedených v tejto správe a prednesených v rozprave, **schváliť**.

Spoločná správa výborov Národnej rady Slovenskej republiky o prerokovaní vládneho návrhu zákona o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (tlač 1197) v druhom čítaní (tlač 1197a) **bola schválená uznesením Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky č. 773 z 28. novembra 2001.**

Bratislava 28. novembra 2001

Ladislav Orosz v. r.
predseda Ústavnoprávneho výboru
Národnej rady Slovenskej republiky